

TIL OPGAVESKRIVEREN

Formål med opgaven.

Den større skriftlige opgave i biologi er en eksamensopgave, hvor der gives en selvstændig karakter, som tæller med på eksamensbeviset på lige fod med de øvrige karakterer. Ved at skrive en større skriftlig opgave får du lejlighed til selvstændigt og dybtgående at arbejde med et selvvalgt emneområde indenfor biologien. Her kan du vise dine evner til at indsamle og udvælge et materiale om et bestemt emne, bearbejde, disponere og fremlægge det i en klar og overskuelig form.

I Før selve opgaveugen.

afgræns emnet

Når du er blevet enig med din lærer om et hovedområde, som klart falder indenfor biologien, begynder perioden med den egentlige litteratursøgning.

Før du går på biblioteket, skal du prøve at afgrænse dit emne. Lav en "brainstorming", hvor du skriver alt ned, hvad du umiddelbart ved om emnet, og hvad du synes er særlig interessant og egnet for en nærmere analyse. Sammenfat dine ideer på 1/2 -1/1 A-4 side og vis det til din lærer.

Formålet er at fremstille en foreløbig arbejdstitel.

arbejdstitel

Hvis du går direkte på biblioteket og udelukkende søger på hovedområdet, vil du måske få en masse irrelevant litteratur med dig. I værste fald tager du noget litteratur, som andre kunne have glæde af, og selv bliver du forvirret.

ny litteratur

Hvis du derimod har en foreløbig arbejdstitel i hånden, kan du få god hjælp af bibliotekaren. Du skal prøve at finde information af nyeste dato. Censor bliver ikke imponeret, hvis han ved, der findes nyere litteratur/resultater end dem, du anfører. Ofte findes det nyeste i tidsskriftartikler.

kildehenvisninger

De første biblioteksbesøg kan godt være lidt famlende, men efterhånden som du finder velegnede kilder, får du en fornemmelse af, hvad der er muligt, og hvad der ikke er. En del kilder henviser til andre tekster om emnet. Måske er der netop her det materiale, der matcher din problemstilling.

Hvis du ikke selv kan finde materiale, du kan bruge, kan det være, fordi din problemstilling er for snæver, eller du skal skrue ned for ambitionerne. Du skal da justere på din foreløbige arbejdstitel.

Det er ikke din lærers opgave at finde egnet

litteratur til dig.

orientering

Før du får udleveret opgavetitlen af din lærer, skal du være velorienteret i de kilder, du vil bruge til din besvarelse.

Begynd med at læse de nemmeste kilder, der kan give dig en overordnet og sammenhængende forståelse af det emneområde du arbejder med.

opgavemappe

Det er en god idé at få dig en opgavemappe - med faneblade.

Efterhånden som du får gode ideer, skriver du dem ned, og sætter dem ind under passende stikord - måske ligefrem foreløbige kapiteloverskrifter.

Det samme gør sig gældende med de noter, du tager, mens du læser.

Husk altid at anføre hvilke bøger og sider du tager noter/citater fra. De skal senere anføres i din litteraturliste og kildehenvisninger.

Ved hjælp af opgavemappen har du et smidigt notesystem, hvor du kan flytte rundt på tingene, hvis en anden struktur skulle vise sig mere smart.

samarbejde

Det er ikke lærerens opgave at gribe fat i dig og sikre, at du kommer frem i arbejdsprocessen. Du skal tage initiativ til at få nogle aftaler. Det er vigtigt, at du kommer med skriftlige oplæg, som din lærer kan forholde sig til.

En løs og usammenhængende snak kan være hyggelig, men du kan til gengæld risikere en løs og usammenhængende vejledning.

aftaler

Overhold indgåede aftaler, og aflever skriftlige oplæg på forhånd.

Din lærer har ofte mange, han skal vejlede, og brænder du en aftale af, sætter du dig selv under pres, og du får dårligere vejledning på et dårligere tidspunkt.

Jo mere præcis du kan være i dine formuleringer med hensyn til, hvad du vil arbejde med, og jo bedre en litteraturliste du kan præsentere, jo større sandsynlighed er der for, at du får en titel, der svarer til netop dine ønsker.

undersøgelser m.m.

Hvis du har valgt en opgavetype, hvor du skal indsamle materiale (spørgeskemaundersøgelser, interviews, eksperimenter el. lign.), er det vigtigt, du kommer i gang så tidligt som muligt.

Hvis der skulle opstå en situation, hvor det viser sig, at du ikke kan bruge dit materiale, eller det ikke blev som du havde forestillet dig, kan du nå at justere på din arbejdstitel, og snakke med din lærer om det.

II Opgavens struktur og disposition.

modtageren

Før du går i gang med at skrive, skal du gøre dig klart, hvem der er modtageren. Det er en god idé, at du forestiller dig en af dine klassekammerater på biologiholdet som modtager.

Hvis det er muligt så lad en af dine klassekammerater læse, hvad du har skrevet. Når han siger, der er noget, han ikke kan forstå, skal du notere din forklaring ned, og føje den ind i besvarelsen.

Det kan også være, du skal skrive det pågældende afsnit om. Censor har jo ingen mulighed for at spørge dig.

et forslag til disposition.

Det er svært at fremstille en model som passer til alle opgavetyper.

Dog ligger noget fast. Alle besvarelser skal rumme en indholdsfortegnelse, indledning, konklusion og litteraturliste.

De teoretiske og evt. praktisk betonedede afsnits struktur og disposition er afhængig af opgavetyper og problemstillingen, og endelig er der en vis faglig og kreativ frihed. Der kan også være tale om bilag.

En typisk opgavedisposition kan derfor være:

1. Indholdsfortegnelse.
2. Indledning.
3. Opgavens kernetekst.
4. Konklusion.
5. Litteraturliste.
6. Evt. bilag.

1 Indholdsfortegnelsen.

Indholdsfortegnelsen skal være placeret lige efter opgavens forside, og skal give læseren et overblik over opgaven.

2 Indledning.

udlægning af titel

Indledningens vigtigste funktion er at give læseren et sammenhængende førstehåndsindtryk af, hvad din besvarelse handler om. Du præsenterer din udlægning af den titel, du har fået udleveret af din lærer, og hvordan emnet/problemstillingen vil blive grebet an i opgaven.

Det vil med andre ord sige, at du skriver indholdsfortegnelsen ud i en sammenhængende tekst.

problemorientering

Det er vigtigt, du forholder dig problemorienteret i forhold til din titel og beskriver, hvilke spørgsmål, det er din intention at besvare med din opgave.

En dovent anlagt læser skal kunne bladere direkte til konklusionen og der finde svar på de spørgsmål, du har stillet.

Hvis læseren ikke kan det, hænger din besvarelse ikke sammen!

omfang

Indledningen er derfor et arbejdsredskab, som du bliver nødt til at justere, efterhånden som du arbejder dig igennem opgaven. Måske bliver konklusionen ikke helt, som du oprindeligt havde forestillet dig.

En god indledning kan kun svært skrives på mindre end 3/4 A-4 side.

3 Opgavens kernetedel.

Denne del af besvarelsen er langt den største del.

Det er her du gennem en bearbejdning af den litteratur, du har til rådighed, samt dine evt. undersøgelser, når frem til svarene på de problemstillinger, du har formuleret i indledningen.

progression

Den gode besvarelse er karakteriseret ved at der er en faglig progression.

Med det menes der, at man fagligt bevæger sig mod en stadig større afklaring.

Du skal:

- redegøre for det teoretiske materiale og/eller evt. bilagsmateriale, du har fået udleveret.

Dvs., at du kortfattet præsenterer de væsentligste aspekter af det læste stof.

- analysere, hvor du fremhæver og diskuterer de elementer af fx. teorien, som er særlig vigtig for netop din problemstilling.

- give en vurdering, hvor du sammenligner og perspektiverer.

De tre niveauer: redegørelse, analyse og vurdering, kan ikke adskilles fra hinanden, men glider over hinanden.

Det er vigtigt, at du kommer ud over den rene genfortælling, og ikke forfalder til at skrive mere eller mindre af fra dine kilder. Censor gider ikke læse det samme flere gange efter hinanden, og så er det fusk.

Når du formulerer din egen mening om det læste stof - de teorier du skal forholde dig til eller den/de undersøgelser du har lavet - må du ikke nøjes med at skrive "jeg synes at. . ." uden at bruge ordet "fordi".

delkonklusioner

Det er vigtigt, at besvarelsens enkelte afsnit hænger sammen; at der er en klar rød tråd i besvarelsen.

Det kan være en god idé at lave delkonklusioner efter hvert hovedafsnit.

Du kan skrive, hvad du nu er nået frem til, og hvad du mangler for at komme videre.

Det næste afsnit kan du derefter evt. indlede med at skrive, at du vil gå over til at besvare de løse ender, som du efterlod i det foregående afsnit.

Endelig forærer metoden dig hovedpunkterne til din afsluttende konklusion.

4 Konklusion.

sammenhæng

Konklusionen skal samle opgavens hovedlinier og bygge på hele opgaven.

Der kan være tale om en sammenfatning af opgavens centrale problemfelter med de vigtigste argumenter og vurderinger

Der kan også være tale om at give en samlet fremstilling af delkonklusioner.

Under alle omstændigheder skal der være overensstemmelse mellem opgavens indledning og konklusion.

En konklusion kan også være fremadrettet og perspektiverende. Dvs. den giver et bud på, hvad der kan følges op på.

I konklusionen skal du ikke skrive, at emnet har været svært, spændende eller kedeligt. Og konklusionen må ikke inddrage nye emner eller argumenter, som ikke tidligere er blevet fremført i din opgave.

En god konklusion kan ikke skrives kortere end din indledning.

5 Litteraturliste.

Litteraturlisten rummer en oversigt over samtlige kilder du har brugt i forbindelse med din besvarelse. Du kan evt. skelne mellem primær- og sekundærlitteratur.

Primærlitteratur har du brugt direkte i forbindelse med opgaven, mens sekundærlitteraturen er brugt til at skaffe dig overblik.

For hver enkelt kilde skal du opgive forfatter, titel, forlag og evt. udgivelsesår eller udgave-nr.

6 Bilag.

Bilag er tekster, billeder eller andet, som du skønner er væsentlige for læseren, men ikke må indgå som en organisk del af opgaven. Hvis du skønner, at noget materiale er nødvendigt, for at censor kan bedømme opgaven, skal det med som bilag.

III Bedømmelse af opgaven.

Bedømmelsen af din besvarelse foretages ud fra en helhedsvurdering.

Censor og vejleder ser efter, i hvor høj grad du kan sætte dig ind i og bearbejde en problemstilling inden for det biologiske fagområde og om du kan præsentere stofområdet ved hjælp af biologisk teori på en analytisk sikker og sammenhængende måde.

Særlig vigtigt er det, at din bevarelse hænger fagligt og strukturmæssigt sammen og er præget af selvstændighed.

En usammenhængende besvarelse bedømmes som værende resultatet af en usammenhængende forståelse.

Vær også opmærksom på, at et dårligt sprog tæller ned. Hvis du skriver upræcist, uklart og med en dårlig disposition, ses det som et spejl af en upræcis og uklar viden.

sidetallet

Endelig skal du tilstræbe at ramme et sidetal i den nærmeste omegn af 15 maskinskrevne A-4 sider med linieafstand 1,5.

Såvel en meget kort besvarelse, som en meget lang besvarelse, vil tælle ned.